

Római Magyar Akadémia kétrészes dokumentumfilm

Az **első rész** az 1928-ban alapított Római Magyar Akadémia történetét mutatja be a kezdetektől a 2. világháborúig. A dokumentumfilm dinamikus képsorokban követi a Római Magyar Történelmi Intézet, majd a Római Magyar Akadémia megalakulását, a két világháború közötti ösztöndíjasok életét, a Római Iskola képzőművészeinek kiállításait. Megismerjük a Magyar Akadémia Borromini által tervezett csodálatos barokk épületét és környékét, a Ponte Sisto, a platánfákkal övezett Lungo Teverét, Róma utcáit és tereit, ahol a magyar ösztöndíjasok hétköznapiakat töltötték. A film erőteljes vizuális világába szervesen illeszkednek a történelmi kort érzékeltető dokumentumok és eddig soha nem látott archív filmfelvételek, mint pl. Vittorio Emanuele király látogatása a magyar képzőművészek kiállításán. A képek alatt Dr. Molnár Antal történész, a Római Magyar Akadémia igazgatója nyújt áttekintést a magyarok két világháború közötti római kapcsolatairól.

A **második rész** a Római Magyar Akadémia második világháború utáni történetét eleveníti fel. Kortanúk vallomásain, korabeli dokumentumokon és az Állambiztonsági Szolgálatok Levéltárában őrzött hálózati személyek jelentésein keresztül tárja fel, hogy a magyar kultúrát szolgálni hivatott egyik legjelentősebb tudományos – művészeti intézet, hogy vált a kommunista rendszer kiszolgálójává, egy külföldre helyezett kémiszolgálati központtá. A kamera pontosan követi a magyar titkos szolgálat megfigyeléseit, melyeket a jelentések hitelesítenek.

A rendszerváltozás után, 1989-től a Római Magyar Akadémia visszatért eredeti hivatásához. Újra tudományos, művészeti és kulturális központként tevékenykedik. Szorosan együttműködik a különböző olasz kultúrintézetekkel. Kiállításai, konferenciái, koncertjeivel ad hírt a legújabb magyar tudományos és művészeti eredményekről.

Remény és mítosz

Gyöngyössy Imre költő, filmrendező,

„A művész művei által győzi le az idő mulandóságát ...” – Petrarca szavainak igazságát bizonyítja a Remény és Mítosz két részes dokumentumfilm, mely Gyöngyössy Imre életútját mutatja be filmjein keresztül.

A karizmatikus költő-filmrendező művészete mélyen összefonódott Itáliával, sok versét olaszul írta, külföldi kritikusai a "magyar Pasolini"-nek nevezték. Gyöngyössy Imre életútja a történelemnek kiszolgáltatott emberi sors megrendítő példája. 1951-ben koholt vádak alapján három év börtönbüntetésre ítélték. A sztálinista börtönökben eltöltött évek készítették arra, hogy műveiben a történelem üldözötteinek, kiszolgáltatottjainak üzenetét közvetítse és hírt adjon azokról a névtelen hősookról, akik belső energiájukkal, tartásukkal szembeszegültek az erőszaknak. Versekből, drámákban, játék és dokumentumfilmekben fogalmazta meg újra és újra ars poeticáját: hitét az emberben, a szeretet teremtő erejében.

A dokumentumfilm Gyöngyössy Imre filmjeinek a látomást és valóságot egyesítő, expresszív képsoraival idézi fel a művész személyiségét. Az első rész képi világát belső monológként kísérik a költő versei, vallomásai, íróasztalfiókokban őrzött feljegyzései, küzdelmeinek, alkotói vívódásainak, erkölcsi tartásának láttelelei.

A második részben olyan neves nemzetközi filmkritikusok, esztéták – mint Bruno Torri, Giacomo Gambetti, David Robinson, Marcel Martin vagy Jean-Loup Passet értékelik az Oscardíjra jelölt, a német állami Grimme díjjal és a San Remo Nemzetközi Filmfesztivál fődíjával kitüntetett rendező műveit.

Maestro Peskó

Peskó Zoltán nyolc évig volt a Milánói RAI vezető karmestere, 15 operát dirigált Milánóban a Teatro alla Scalában, számos koncertet és zenei művet vezényelt a Velencei Teatro La Fenicében, Bolognában, Torinóban, Rómában, Cataniában és számos olasz városban. Hosszú éveken át élt Milánóban, Velencében és Rómában.

Peskó Zoltán elkötelezett, nagy tapasztalatú intellektuális művész, aki rendkívül széleskörű képzőművészeti és irodalmi ismereteivel gazdagítja egy-egy zenei mű színpadi interpretációját. Repertoárjában a klasszikus zene mellett fontos szerepe van a kortárs magyar és olasz szerzők műveinek. Zeneszerzőként is dolgozott.

A dokumentumfilm a karmester vallomásain keresztül tárja fel Peskó Zoltán művészi és emberi hitvallását, világképét, alkotó hétköznapjait. A zene születése, a művész vágyai, küzdelmei, világsikerek és emigráció, magyar identitás és Itália szeretetének szimbiózisa a film erőteljes képi világban jelennek meg.

Toni Servillo színház- és operarendező, akivel Lisszabonban dolgozott együtt és Luciana Abbado Pestalozza, a Milano Musica kortárs zenei fesztivál egykori igazgatónője értékelik munkásságát és emlékeznek közös munkáikra, találkozásaikra.

Csoda Milanóban és Rómában

Szőnyi Zsuzsa és Triznya Mátyás

A kommunista diktatúra alatt 1949 januárjában egy fiatal házaspár, Triznya Mátyás, festő és Szőnyi Zsuzsa, francia szakos egyetemi hallgató elindultak az ismeretlen felé, hogy szabadon élhessenek Európában. A kezdeti nélkülözések után Matyi díszletfestőként munkát kapott Vittorio de Sica „Csoda Milanóban” c. filmjében, majd Rómában, Catalucci laboratóriumában mint special effect operatőr, Zsuzsa az olasz rádióban dolgozott. Elhagyták a Duna parti szülői házat, de otthont teremtettek Rómában, mely „Triznya kocsmá” néven a hazai és az emigráns magyarok találkozóhely lett.

A dokumentumfilm Szőnyi Zsuzsa szüleivel folytatott levelezésén keresztül mutatja be a házaspár életét. A Rómából és Zebegényből, a Duna menti kis magyar faluból írt levelek egy erőszakkal szétválasztott család összetartozási vágyának, egymás iránti szeretetének tanúságtételei, ugyanakkor történelmi dokumentumok.

A film fő helyszínei Róma, az Aventinus, a Forum Románium, az Ostiai tengerpart, a Trastevere szűk sikátorai és a Duna kanyar, Zebegény. Ebbe az erőteljes vizuális világba épülnek be a Triznya-Szőnyi házaspár életének fotói, valamint Szőnyi István és Triznya Mátyás festményei. Korabeli híradórészletek, a Cinecitta világa és Róma egyedülálló képi látványa elevenítik fel a XX. század második felének különleges, pezsgő szellemi életét, kelet és nyugat találkozását.

Szőnyi Zsuzsa író az olasz-magyar kultúráért folytatott tevékenységéért megkapta az Olasz Köztársaság Érdemrendjének Díszkeresztjét és a Magyar Köztársaság Érdemrendjének Kiskeresztjét.

A Casa Buonarroti igazgatója

Tolnay Károly

A dokumentumfilm Charles de Tolnay – Tolnay Károly művészettörténész, a firenzei Casa Buonarroti Múzeum igazgatójának, a világ legjelentősebb Michelangelo kutatójának munkásságát mutatja be.

Tolnay Károly 1918-ban hagyta el Magyarországot, ahol 16 évesen legfiatalabb tagja volt a Vasárnapi körnek. Bár egész életét hazájától távol, elsősorban Olaszországban töltötte, erősen kötődött magyar gyökereihez, választott hazájából, Itáliából is szinte napi pontossággal követte a társadalmi mozgásokat, tudományos és művészeti eseményeket. „Fiatalkori szenvedély és szerelem nálam a magyar kultúra” – vallotta.

A kamera követi életének legfőbb állomásait Itáliában, elsősorban Firenzében és Rómában, ahol Michelangelo műveit kutatta. S miközben felfedezéseiről, kutatásairól beszél, a néző előtt megelevenednek a nagy reneszánsz művész művei, közöttük olyanok is, melyeket még filmben sohasem publikáltak.

A film részleteket használ fel egy 1974-ben készült interjúból, melyben az enciklopédikus műveltségű tudós életútjára emlékezik és szellemi hitvallását fogalmazza meg. Tolnay Károly felidézi életének itáliai hosszú évtizedeit, de beszél a párizsi Sorbonon, Heidelbergi Egyetemen és Princetonban, az Institute for Advanced Studyban eltöltött éveiről is, ahol professzorként dolgozott.

Munkásságát Pina Ragionieri, a Casa Buonarroti igazgatónője és Giorgio Bonsanti, a firenzei Galleria dell'Accademia egykori igazgatója és Tolnay Károly asszisztense értékeli, miközben személyes emlékeiket is felidézi.

Itália vonzásában

Csíkszentmihályi Róbert szobrászművész

„Az anyatejjel az olasz nyelvet is magamba szívtam, előbb beszéltem olaszul, mint magyarul. Így lettem később tolmácsa édesanyámnak, aki csak nehezen tanult meg magyarul.” Csíkszentmihályi Róbertnek az olasz nyelv valóban anyanyelve. A Nemzet Művésze, Kossuth díjas szobrászművész Fiumében született. Gyerekkori élményei egész életét végigkísérték.

1963-ban, még főiskolás korában milánói rokonainak támogatásával Circolareval beutazta az országot Milánótól Szicíliáig. Gyakran a vonatban aludt, hogy a következő nap már egy itáliai város szépségét felfedezhesse. Ez a tanulmányút meghatározta művészetének alakulását.

Csíkszentmihályi Róbert bár Szentendrén, a Duna menti kisvárosban él és dolgozik, szabad idejében gyakran utazik Itáliába. Szobrai és emlékművei nemcsak Magyarországon, de Milanóban, Rómában, Velencében, Narniban, Nápolyban és más olasz városokban is őrzik nevét.

A dokumentumfilm a XXI. századi magyar szobrászat egyik kiemelkedő művészt, műveit, Itáliával összeforrott művészetszemléletét mutatja be. Látjuk Csíkszentmihályi Róbertet Szentendrén és Olaszországban, munka közben, követjük a művek születését, az anyag formai, természeti, gondolati metamorfózisát.

A nemzet építésze

Ybl Miklós

Ybl Miklós, a XIX. század egyik legkiválóbb és legnépszerűbb magyar építészének munkássága a szó szoros értelmében az itáliai Rinascimentó-ból született újjá. Az európai művelődési körút, a „grand tour” évszázados hagyományát követve 1841-ben bejárta Itáliát. Hazatérve a nagy reneszánsz építészek hatására alakította ki sajátos nemzeti stílusát.

A dokumentumfilm Ybl művein keresztül mutat rá az olasz művészet termékenyítő hatására és az itáliai – magyar művészeti értékek összefonódására.

Dinamikus kameramozgások, légi felvételek, építészeti részletképek jelenítik meg a mester leghíresebb épületeit: a budapesti palotákat, az Operaházat, a Bazilikát, a Várkert bazár itáliai mintára kialakított függőkertjeit. Miközben megismerjük Ybl munkásságát, felfedezzük a Duna két partjára épült magyar főváros egyedülálló szépségét. Emlékezetes zenei képsorok vezetik a nézőt Budapest utcáin, terein.

Az épületek történetéről és Ybl Miklós köztiszteletben álló személyiségéről Órfi József építész beszél.

Ámos Imre, a magyar Chagall

Ámos Imre, a „magyar Chagall” drámai sorsa tragikus mementó napjainkig. A dokumentumfilm a festő művein, naplóján, korabeli archív filmrészleteken keresztül mutatja be, hogy a mélyen hívő, lírai alkatú művész hogy válik a történelem hatására a fasizmus ellen tiltakozó prófétáló festővé. A film felidézi azokat a békés éveket is, amikor a humanista művész egy eljövendő jobb világ reményében festette képeit és készült az 1937-es párizsi világkiállításra, Chagallal való találkozására. Az 1937-es világkiállításról hazatérve a hagyományokon nevelődött polgári festő műveinek szelíd békéjét, a „belső élet” kivetítését apokaliptikus látomások váltják fel.

Ámos Chagallhoz hasonlóan a mítoszban, a Bibliában talál rá arra a világra, melynek ősi jelképei közé építi a napi drámai eseményeket. Bibliai őseihez hasonlóan, küldetést teljesít. Miként Ézsaiásnak, az ő ajkát is megérintette tüzes paraszával az Úr. A társadalmi kérdésektől kezdetben visszahúzódó, a múlton merengő, a hétköznapiok szépségében megkapaszkodó festőt kérlelhetetlenül sodorja kora. Szembeszegül a történelmi erőszakkal. Festményeiben, rajzaiban, naplójában kétségbeesetten figyelmeztet, de égi jeleire nem figyel fel a vesztébe rohanó Európa. Magányosan harcol munkaszolgálatokon, frontokon, lágerekben. Az Ohrdrufi koncentrációs táborból soha nem tért vissza.

Ámos Imre műveit az erőszaktól iszonyodó, az igazság erejében hívő kiválasztottak tanúságtételeként hagyta ránk.

Életcseppek

A padovai szalézi nővérek és a Béres csepp

„Feeding the Planet, Energy for life” - a 2015-ös Milanói Expo jelmondata a világ egyik legaktuálisabb problémájának megoldására keresi a lehetőségeket.

A dokumentumfilm id. dr. Béres József feltaláló, a Béres család és a Béres Gyógyszergyár tevékenységét mutatja be: küzdelmüket az egészséges emberért, az élet- energia növeléséért, a daganatos betegségek megelőzéséért.

Visszaemlékezéseiken keresztül idézi fel a film id. DR Béres József kutató kihívásokkal, megpróbáltatásokkal teli életét, harcát, hogy a legreménytelenebb helyzetekben is reményt tudjon adni embertársainak.

Id. dr. Béres József humanista életszemléletével sokaknak mutatott példát, hogy kitartással, szorgalommal, hittel hogy érhetjük el céljainkat, hogy győzhetjük le a különböző akadályok. A mai rohanó világban különös szükség van arra a morális értékrendre, melyet a kutató ránk hagyott.

Az egykor fürdőszobában készített „csoda-cseppeket” ma már a Béres Gyógyszergyárban gyártják. A feltaláló örökségét Béres József, a Gyógyszergyár igazgatója és Béres Klára, a Béres Alapítvány elnökének vezetésével folytatják és fejlesztik tovább, a testi-lelki-közösségi ember harmóniájának megvalósítására törekednek.

A Béres cseppet ma már húsz országban terjesztik. A család karitatív támogatása Olaszországba is eljutott, ahol a padovai Don Bosco szalézi nővérek elkötelezett munkáján keresztül segítik Haitiban a fizikailag leromlott, alultáplált gyerekeket, javítják immunrendszerüket.